

Oude Kerk, zondag 7 januari 2024

Nieuwjaarsbegroeting

ds. Johan Meijer

---

gelezen: Jesaja 55: 1-11, Marcus 1:1-11

titel: 2024 klopt aan!

overdenking

*Gemeente van de Heer die ons verschenen is,
lieve mensen van God*

I

Vandaag is onze nieuwjaarsbegroeting, waarbij we als gemeente elkaar groeten in het nieuwe jaar 2024. We groeten elkaar met goede wensen, met heil en zegen, met gelukkig nieuwjaar, met de beste wensen. En nu is dit nieuwe jaar al weer bijna een week oud en lijkt het erop dat ook in 2024 de tijd vliegt, en misschien zag je elkaar al eerder de afgelopen week, had je elkaar al ontmoet voor een nieuwjaarsbijeenkomst. Van de gemeente Borne misschien, van het Kerkkoor, van je buurt?

Bij een begroeting begroet je elkaar.

Je zou bij dit woord nieuwjaarsbegroeting ook kunnen bedenken dat je het nieuwe jaar begroet, dat je 2024 welkom heet, dat jaar dat als het ware bij je op de stoep staat, dat bij je aanklopt, dat zich aan je voordoet als een nieuwe gast. Een welkome gast? Een genode gast? Een ongenode gast?

II

In de Benedictijnse kloosterorden baseert men zich op de kloosterregel van Benedictus van Nursia, de stichter van de orde, een regel die hij in een zesde eeuw opstelde en waarin het

thema gastvrijheid belangrijk is. Wat doe je als er een gast aanklopt aan je poort? Wat als je net geconcentreerd bezig was met lezen of schrijven, of het bewerken van de tuin, of als je net aan het eten was, of aan het bidden? Komt die gast wel gelegen, die nieuwe gast? Is hij welkom, is zij genood of ongenood?

Om deze reden is er de functie van de portier, die zijn cel vlak bij de poort heeft. De manier van de deur openen, het zonder dralen beschikbaar zijn, de dankbaarheid voor het feit dat de gast er is – ze worden uitgedrukt in het advies om onmiddellijk na het aankloppen van de gast te antwoorden met: 'Zegen mij!' (Benedicite – goede woorden zeggen – de betekenis dus ook van de naam van de stichter) of 'God zij dank!' (Deo

gratias). Zo wordt de gast welkom geheten, zo komt er contact tussen de wereld van binnen,

die van het klooster en de wereld van buiten, waaruit de gast tevoorschijn komt. Van de portier mag de gast een hartelijk oor en een goed woord verwachten. De welkome gast, genood of ongenood. Wees welkom.

En zo heeft de Benedictijn Wil Derkse de regel van Benedictus vertaald naar het hedendaagse leven. Stel je wordt gebeld, en stel het is niet zo gelegen. Je was net geconcentreerd bezig, je zit net te eten. De telefoon gaat en je denkt misschien: 'Grrrr...', bedenk dan eerst: 'God zij dank voor wie er nu op mijn weg komt', en de beller zal zich meer welkom weten dan wanneer je geïrriteerd opneemt. Het feit dat hier een regel voor ontwikkeld is, geeft wel aan dat het niet van nature zo is dat je blij bent met iedereen die op je stoep staat, aanklopt of aanbelt. Dat het een geestelijke oefening en soms een stukje omdenken is om te reageren. Als bijvoorbeeld een callcenter van een energieleverancier je belt tijdens het eten, komt in ieder geval in mij niet van nature de spontane reactie om te antwoorden met 'zegen mij' of 'God zij dank'.

III

Nu staat denkbeeldig 2024 aan de poort. 2024 klopt aan, dient zich aan. Hoe reageer je? Is 2024 welkom? Genood of ongenood? Hoe treed je 2024 tegemoet? Zeg je 'Zegen mij!' tegen het nieuwe jaar? Of 'God zij dank!?' Ik weet wel van verschillende mensen dat zij op 1 of 2 januari met een zucht van verlichting zeggen 'gelukkig het is nieuw jaar', maar dat is dan vooral een reactie op het feit dat het oude jaar voorbij is en met name de serie van feestdagen, die niet voor iedereen een feest is. Dan is het meer: het oude is voorbij, ik kan weer wat opademen.

Maar nu stel ik het beeld voor van 2024 als gast die aanklopt en u en jij mag reageren. Beetje raar om tegen een jaar te praten? We zongen kort geleden nog: 'wij groeten reeds het morgenrood', in de adventstijd. Mensen groeten met beste wensen, dat kennen we. Maar een begrip groeten, een jaar groeten, een morgenrood, de zon, een rivier? Of: de weg van de Heer groeten? Of: Het Woord van God welkom heten? Het klinkt misschien wat vreemd, op het eerste gehoor, maar het is best heel Bijbels.

IV

Hoe ga je om met een nieuwe werkelijkheid die zich aandient? Hoe groet je 2024? Ben je blij dat het jaar je komt vergezellen? Zie je uit naar ervaringen die je samen met dit jaar mee zult maken? Misschien is in 2024 je huwelijksdatum gepland, of verwacht je een kindje, of doe je examen en ga je een nieuwe opleiding beginnen, misschien heb je al een leuke vakantie gepland voor in de zomer, of weet je dat je een inspirerende cursus gaat doen. Dan is zo'n nieuw jaar een leuke uitdaging: 'laat maar komen!'.

Maar misschien weet je dat voor jou dit jaar heel zwaar gaat worden, weet je dat je niet het hele jaar zult beleven, weet je dat je in dat jaar iemand moet loslaten, weet je dat het een

heel jaar is zonder diegene die je in 2023 of eerder verloor. Of misschien vrees je het ergste. Zie je als een berg op tegen de tijd die komen gaat. Hoe reageer je dan op de gast die op de stoep staat, dat 2024 dat zich aandient.

Die reactie kan heel verschillend zijn. De één staat te popelen om er een prachtig jaar van te maken. Een mooie positieve instelling, want je hebt zelf wel degelijk invloed op hoe het jaar voor je mag worden. Maar je hebt niet alles in de hand.

De tegenovergestelde reactie is afwachten, die zegt 'kiek'n wat t wordt', en in die houding kan iets van wijsheid schuilen, maar het kan ook een zekere passiviteit betekenen: dat je nergens invloed op hebt, dat alles van buitenaf naar je toekomt. En in het ergste geval duidt dat alles negatief, vooral als je het leven ziet als een massieve zware wolk boven je bestaan.

V

Die rol van de portier in het klooster vind ik inspirerend. Evenals de rol van de profeet, zoals Jesaja er een was. En evenals de rol van de wegbereider zoals Johannes de dooper er één was. De rol van degene die een nieuwe werkelijkheid begroet en die nieuwe werkelijkheid welkom heet en die de achterban voorgaat in het omgaan met wat naar je toegekomen is. In het geval van het klooster: de portiersfunctie wordt toevertrouwd aan een oudere en wijze monnik. Dat oudere is niet letterlijk, maar heeft te maken met de mate van iemands geestelijke rijpheid, het onderscheidingsvermogen van de portier. Hij moet goed kunnen luisteren en een gepast antwoord geven. En wijs, gastvrij en menslievend dat kan ook een jongere zijn. Gisteren bij de uitvaart van een vriend van me, sprak zijn veel jongere collega, begin twintig, net als de overledene barman in Groningen. Jong, maar wat wijs en liefdevol! Zo inspirerend, een vertegenwoordiger van een jonge generatie die de liefde voor en de gastvrijheid tegenover mensen van alle kleur, afkomst en levensverhaal helemaal in zich heeft!

Zo is een profeet ook iemand met een groot onderscheidingsvermogen, hij heeft een antenne voor het spreken van God, heeft zijn of haar zintuigen zeer fijnzinnig afgesteld op de werkelijkheid van het geestelijke, Gods werkelijkheid, maar evengoed op de aardse werkelijkheid, die soms niet te best is, en is in staat om die werkelijkheden met elkaar te verbinden: om aan die aardse werkelijkheid die hemelse te verkondigen. En zo ook Johannes de Doper die in de lijn van de profeten de werkelijkheid aankondigt dat de weg van de Heer, waar Jesaja al over sprak, naar ons toegekomen is in Jezus: 'Na mij komt iemand die meer vermag dan ik.' Doop ik jullie nog met water, Hij doet het met Heilige Geest. Vrij vertaald: in deze werkelijkheid waarin jullie leven komt een nieuwe dimensie, die dient zich aan, die staat aan de poort, ik heet die welkom, van harte welkom, ik zegen die en zeg: God zij dank, en ik open voor jullie die poort... Laat je deze Gast toe? Heet je deze Jezus welkom? Zeg je: welkom woord van God, dat als een regen de aardse grond

van onze werkelijkheid vruchtbaar wil maken, om er een nieuwe werkelijkheid van te maken? Maar ook: heet je dat woord van God welkom, dat werkelijk verschil maakt, en kritisch is ten opzichte van de werkelijkheid waarin je leeft en bent. En dus ook: heet je dat profetische woord van God welkom, dat ook de maatschappelijke en politieke werkelijkheid doorlicht en kritische vragen er aan stelt? De overleden vriend uit Groningen had een wijze uitspraak: stemmen, dat doe je niet voor jezelf, maar voor een ander.

VI

Een oud lied voor de Kersttijd zingt: 'Wees wellekom Immanuël, in vlees en bloed ons metgezel, ons Heiland en behoeder.' Zowel Jesaja als Johannes verkondigen de dimensie van God met ons. God die naar ons toekomt. Als een Woord dat onze aarde beregent, in vlees en bloed in de gestalte van Jezus Messias. 'Zoek de EEUWIGE nu Hij zich laat vinden, roep Hem terwijl hij nabij is!'. Hij staat op je stoep, hij klopt aan. Mensen, hier samengedromd om een nieuw begin te maken, hoor wat ik verkondigen mag, roept Johannes: 'Na mij komt iemand die meer vermag dan ik.' Hij staat aan je poort, hij klopt aan. Jesaja en Johannes als de grote geestelijke portiers verkondigen ons dat het leven dat wij leven, en de tijd die naar ons toegekomen is, zoals een nieuw jaar, vervuld mag zijn van een ándere dimensie. En aan ons, die portier zijn van ons eigen leven is de uitdagende vraag: heet je die welkom, die dimensie, laat je die toe?

Kun je meezeggen:

Wees wellekom Immanuël?

Wees welkom God met ons ook in dit nieuwe jaar?

Wees welkom liefdevolle aanwezigheid bij alles wat gebeuren gaat?

Wees welkom Nabije Aanwezige als ik mij goed en gelukkig voel,
maar wees ook welkom als ik door een donker dal moet?

Wees welkom kritisch profetenwoord dat mij bij de kladden pakt en maant om gerechtigheid te zoeken en handen en voeten te geven?

Wees welkom 2024?

Maar God zij dank,

mogen wij daarin ook welkom heten Hem die naar ons toegekomen is
om ons bij alle dagen en nachten die komen te vergezellen.

Amen

